

KONSTRUKTYWNA ROLA POJĘCIA "PODEJŚCIE", "METODA", "SPOSÓB" W OBSZARZE WIEDZY PRAWNEJ

Kelman Mykhailo

*doktor habilitowany nauk prawnych, profesor, profesor Katedry Teorii i Filozofii
prawa Instytutu Prawa i Psychologii Uniwersytetu Narodowego "Politechnika
Lwowska", Lwów, Ukraina*
muchaylo_lviv@ukr.net

Streszczenie. W podejściu naukowo-terminologicznym oraz w koncepcyjnym rozpatrzeniu trzy wyrazy o podobnym sensie (wartość oznaczonych zjawisk) i znaczeniu (na podstawie charakteru tych zjawisk). Są to - "podejście", "metoda" oraz "sposób".

Słowa kluczowe: metodologia, podejście, metoda, sposób.

CONSTRUCTIVE ROLE OF THE CONCEPT "APPROACH", "METHOD", "WAY" IN THE FIELD OF LEGAL KNOWLEDGE

Kelman Michailo

Doctor of Law, Professor
Professor of the Department of Theory and Philosophy of Law, NIIPP, Lviv
Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

Annotation. Considered in the scientific-terminological and conceptual - the understanding of three terms, which are similar in meaning (values of signifying phenomena) and value (by the nature of these phenomena). This is an "approach", "method" and "way".

Key words: methodology, approach, method, way.

КОНСТРУКТИВНА РОЛЬ ПОНЯТТЯ «ПІДХІД», «МЕТОД», «СПОСІБ» У ЦАРИНІ ПРАВОВОГО ЗНАННЯ.

Кельман Михайло

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії та філософії права
ННПП НУ «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

Анотація. Розглянуто у науковому–термінологічному і концептуальному – розумінні три терміни, що схожі за змістом (цінності позначувальних явищ) і значенням (за характером цих явищ). Це – «підхід», «метод» і «спосіб».

Ключові слова: методологія, підхід, метод, спосіб.

Постановка проблеми. Методологія належить до числа найменш розроблених галузей юридичної науки, насамперед загальної теорії права. Саме цим обумовлена необхідність аналізу понять «підхід», «метод», «спосіб» і метод у царині правового знання. Звісно, всі вони позначають щось у людській діяльності – практичній або духовній, фізичній або розумовій. Щоб з'ясувати собі, що вони описують, треба в найзагальніших рисах подати структуру діяльності.

Стан дослідження. Питання методу, методологічного підходу і способу у правознавстві є, мабуть, одними з найважливіших за своїм значенням для юридичної теорії та відповідної юридичної практики. Це пояснюється тим, що

залежно від сутності вихідних методологічних принципів, на яких базується правове мислення, тип правової культури, здійснюється не тільки наукове пізнання права, а і його практичне втілення у реалії життя. У цьому сенсі пошук адекватний відповіді на питання: чи можемо вести мову про єдність методів і єдність методологічних підходів, способів чи слід класифікувати таку єдність.

Виклад основних положень. Інтелектуальні революції є невід'ємною складовою та передумовою прогресу людства. Проте на відмінну від соціальних та політичних зрушень, які радикально, інколи з трагічними наслідками змінюють життя великих груп людей, інтелектуальні, або в термінології Т. Куна наукові революції, торкаються змін у поглядах на суспільство та природу, на методи отримання знань[1,с.67].

На наше переконання, найголовніше те, що історично з'ява кожного нового типу філософування не усуває попереднього, хоча й обмежує поле дії нормативно, засобово та функціонально, себто методологічно, конкретизуючи конструктивним формат його професійного використання.

У будь-якому разі перед справжнім науковцем, який намагається сягнути вершини професійного методологування, постає завдання надважкої справи – розкрити таємниці не тільки об'єкта власного дослідження, а й організувати пізнавальні процедури в такий спосіб, щоби він (об'єкт) розкривався повною мірою у формі свого утаємниченого буття, «заговорив» із дослідником зрозумілою для нього мовою[5,с.153,6,с.18]. Властиво, стратегічного значення набувають поняття «підхід», «метод», «спосіб».

Як зазначалося, у постановці проблеми, всі вони позначають щось у людській діяльності - практичній або духовній, фізичній або розумовій. Щоб з'ясувати собі, що вони описують, треба в найзагальніших рисах подати структуру діяльності, припустимо, на прикладі праці. Вона являє собою свідому, цілеспрямовану активність і, отже, першочергово передбачає наявність суб'єкта, людини з якою-небудь потребою, яку й повинен задовольнити продукт праці. Продукт постає тут як реалізована мета діяльності. У такому вигляді мета є не що інше, як змінена якість чи змінена форма предмета (матеріалу) діяльності (праці). Звідси вочевидь, наголошують М. Лапанов, В. Комісаров, діяльність слід розглядати і як рух, що перетворює предмет на продукт. Можна також бачити в ній саморух предмета, бо, якщо в ньому не закладено тільки йому властивої тенденції (реальної можливості) перетворитися саме на цей продукт, то переображення (зміна форми предмета) не здійсниться. Проте, враховуючи різноманіття можливостей, закладених у будь-якому предметі, не можна вбачати в діяльності тільки саморух. Неодмінно встане питання про умови, завдяки яким “на виході” виходить продукт, тобто ця форма, а не яка-небудь інша з тих, що потенційно присутня у предметі. Таким чином, суб'єкт, котрий має потребу і ставить на її підґрунті мету - це такий компонент або складник діяльності, який не можна вивести з її складу, не втративши вірного розуміння самої діяльності як такої.

Отже, діяльність охоплює як засадничі, невід'ємні частини суб'єкт, предмет і мету, є рухом, що пов'язує їх воедино.

Все висловлене неважко висвітлити в образній формі. Скажімо, є людина, гола людина, котра переживає природну потребу одягнутися. Ця потреба робить її суб'єктом руху, суть якого полягає у пошуку матеріалу, придатного для одягу. Зовнішній світ, природа, якщо взяти “невинний” варіант,

не скупитися на пропозиції: тут і листя дерев (пригадаємо Адама після гріхопадіння), та їх кора, і трава, і тварини, “одягнені” в теплі шкури, і багато що інше. Людина повинна вибрати і, зрозуміло, вибирає. До прикладу, вона вибирає шкуру тварини (самий розбійницький, але популярний вибір). Тварина, таким чином, стає предметом зусиль людини. Мета, звісно, - шкура. Проте очевидно, що досягти мети, не діставши в руки тварину, неможливо. І для того, щоб мрія збулася, виявляються потрібними, щонайменше, дві умови. По-перше, треба знати, що це за тварина, де вона мешкає, які в неї вразливі риси вдачі, куди її ткнути гострою палицею, щоб не поцувати шкуру. По-друге, виходячи із знань про тварину, треба так організувати вже власні фізичні зусилля, щоб шкура фактично перейшла за “призначенням” [7,8,9].

Попри широке використання «поняття підхід» у правознавстві нема конкретного визначення його змісту та меж застосування зважаючи на це, пропонується визначати підхід як комплексний алгоритм осмислення дійсності, що виникає в результаті поєднання фундаментальних ідей і певних методів, тобто як специфічну єдність світоглядного, теоретичного і методичного знання, в якій головним є визначений суб'єктом пізнання порядок поєднання теорії та методу. Пізнавальна цінність «підходу» пояснюється тим, що в межах його змісту: а) «віддзеркалюється» емпіричний базис наук; б) розмаїтість існуючих методів, методик дослідження; в) визначаються вихідні філософські та світоглядні принципи, що забезпечують цілісність підходу.

Буде достатньо коректним, якщо термін “підхід” ми пов'яжемо із суб'єктом, із його станом (потребою, інтересом) і відповідним вибором (але не із самим предметом). Тоді підхід — це спрямованість людської діяльності, зумовлена суб'єктом (рівно потребою чи метою)[2,3,4.].

Той, хто трохи вдумається у ситуацію, як описану загалом, так і дану в образному вигляді, легко зрозуміє, що підхід - це не гарантія успіху: адже підходів багато, але головне - досягти мети. Ось тут-то і виявляється роль знання, так би мовити, знайомства зі встановленим (у підході) предметом. Таке знання не може бути повним: не можна знати все і про все. Але знання повинне бути достатнім, щоб, по-перше, співвіднести предмет з потрібним, тобто віднайти можливість згадуваного перетворення, а по-друге, забезпечити правильний напрямок подальшого пошуку. І тут мало знати, що у цієї тварини є шкура. Треба знати, крім усього, що це ведмідь (а він хижий, лютий, усеїдний, дуже сильний) і що він, припустимо, любить малину. Дочекавшись ведмедя в малиннику, можна постежити за ним і поглибити знання про його характер, звички, смаки, сильні і слабкі сторони. Звичайно, на підставі цього, початкового, знання не можна негайно ж вибудувати план полювання. Вочевидь таке знання конче потрібне, щоб із часом створити план успішного полювання. Знання подібного змісту будемо називати “методом” і, відповідно, пов'язувати його з предметом діяльності. Отож метод - це певна сума початкових (загальних, не уточнених) знань про предмет, які так упорядковані, що саме цей предмет знаходить у ній відображення, і до того ж ці знання задають шлях поглиблення й уточнення знань про нього. Інакше кажучи, це - система принципів, що відображає сутність і специфіку предмета і задає спрямованість подальшого його дослідження.

Все інше, мабуть, належить способу. Кого, де і коли знайти, який інструмент застосувати, як його повернути - все це визначається, переважно,

метою, передбаченою якістю, або формою продукту. Сутнісно спосіб - це організація практики, що приводить до реального досягнення цілі. Підхід, метод, фігурально висловлюючись, - дід і батько способу. Син, зрозуміло, успадковує і дідові, і батьківські риси, але він усе ж таки інший: він не мерзне, він не сушить голову - він одягається в шкуру.

Отже, на основі приведених міркувань та ілюстрацій утворюється дефініція методу. Він є система знань, а саме принципів, тобто знань інваріантних щодо наукового пізнання і сфери знань у цілому, що відображають найзагальніші істотні ознаки предмета та інтегрують відповідно до його специфіки визначальний розвиток даної царини знання. При цьому закон інтеграції задається у вигляді логічно вивіреної лаконічної дефініції предмета, а потім слідує її розгортання згідно із принципом сходження від абстрактного до конкретного [10, с.23].

Показати, що треба розуміти під методом узагалі й описати метод даної науки - споріднені, але не рівні за ступенем труднощі завдання. Перша вирішується набагато легше, ніж друга.

Адже на перших порах ми, головним чином, лише формуємо вимоги до побудови дійсних, працюючих у науці методів, неподільно пов'язаних із фрагментами багатоманітної предметної сфери науки загалом. Тому побудова методу, скажімо, загальнотеоретичного правознавства припускає знання сутності та особливостей його предмета, вміння окреслити його логічний "контур", виокремити із серії інших (із предметної сфери наук), а також обов'язковість визначити кожен межю цього контуру в якомусь - хоча й цілком осяжному - списку загальних положень. Інакше кажучи, формування методу не може співпадати ні з наявною в нашому розпорядженні сумою знань про предмет, ні з будь-яким окремо взятим принципом, ані навіть із сукупністю принципів. Адже сукупність принципів - це, образно висловлюючись, лише палітра художника. Фарби її повинні бути перенесені на полотно так, щоб вийшов упізнаваний нарис природи (предмета). На палітрі фарби невпорядковані - це просто колірні плями, схожі на себе; на полотні фарби - це штрихи і ляпанина, що становлять фігуру, схожу, наприклад, на обличчя людини. При цьому, зрозуміло, у випадку з методом аналогія не йде далі ескізу, не припускає завершений портрет, тому що останній, разом з контурами, відображає ще багато характерних ознак природи у їх неповторному поєднанні. Завершену картину повинна давати вся система знань у даній науковій сфері, хоча, звісно, така "довершеність" умовна, оскільки у пізнанні будь-який предмет невичерпний. "Довершеність" тут, мабуть, визначається праксеологічно: докладанням теорії або її похідних до практико-технічного чи духовно-практичного сегментів суспільного життя [11, с.34].

Усвідомлюючи, що метод вибудовується відповідно до властивостей предмета, що він повинен відображати якесь поєднання загальних і відмітних його ознак, учений вимушений вирішувати питання і про те, як викладати систему принципів. Насправді це складне питання. Подібно до письменника-прозаїка або поета, теоретик використовує лише "палітру" природної мови, до того ж позбавлену "фарб", здатних адекватно виразити його емоції, мотиви, інтуїтивні образи. І все ж він може ілюструвати свою думку за допомогою креслення, схеми. Проте схема, - не портрет, тому в ній рідко присутня схожість з "персонажем". Відтак головним завданням правознавства в описі методу

залишається упорядкування принципів як їх правильної наступності. Одним з важливих пунктів цього завдання є вибір першопочаткової, основоположної засади. Цей вибір не може бути довільним. На нього роблять вплив деякі чинники, пов'язані як із властивостями предмета (філософії), так і з загальними закономірностями процесу наукового пізнання. Із цього приводу висловимо деякі міркування.

Перше торкатиметься етапності (або переривності) розвитку нашої системи знань. Це дозволено тлумачити і так, що створена до цього часу система наукового знання, окрім тих підсистем, які подані окремими природничими, гуманітарними, суспільними науками, охоплює також і підсистеми в кожній з окремо взятих наук. І це не тільки опрацьовані розділи, тематики (у теорії права, до прикладу, онтологічна чи аксіологічна та ін.), але і стани, обмежені якістю, глибиною знань на тому чи іншому часовому, історичному рівні. Подібно до того, як вік і деякі інші особливості розвитку дерева у наявлені на зрізі стовбура у вигляді річних кілець, “стовбур” будь-якої галузі знання на “зрізі” так само демонструє “просторову”, статичну картину динаміки, нарощування знань. Тут так само є свої “річні кільця”, цикли, хоча і більш розмиті та контурно нечіткі. Метод, у тому числі і філософський, доречно порівняти з подібним “циклом”. Образ циклу, кола у зв'язку з визначенням початкового опертя у побудові методу “м'яко, але настійно” вимагає, щоб наступність засновків, розпочата деяким певним роздумуванням, “замикалася” на тому ж або дуже близькому за масштабами і змістом розмірковуванні. І філософський метод, таким чином, так само уподібнюється “змії, яка кусає себе за хвіст”.

Друге. Традиційно вважається, що предмет науки – це те, що вона вивчає у конкретному об'єкті. Таке розуміння не є бездоганим. Тому обґрунтовується положення, за яким питання про цінність зазначеного поняття вирішується відповідно до соціальної цінності того явища, яке визначається як об'єкт науки. Предмет будь-якої науки, як уже говорилося, невичерпний за своїми властивостями і відношеннями, тобто, щонайменше, складний. Комплексний характер предмета повинен знайти відображення у методі, а потім і в подальших “циклах” пізнання. Тому складність предмета вимагає всебічності, конкретності у знаннях про нього. При цьому знання про різні сторони, зв'язки, властивості мають розрізнятися природно і логічно. Іншими словами, вони повинні мати якийсь - не обов'язково весь - зміст, той, що не “пересікається” з іншим, варіативний. У формальній логіці ця вимога максимально жорстко виражена у правилах розподілу поняття. Подивимося, чому.

Третє. Предмет правознавства - складний, але водночас і цілісний комплекс, ансамбль. Усі лінії взаємодії буття і свідомості пов'язані воедино за невідомої нам поки, але цілком реальної ознаки-підстави. Отож, при побудові методу потрібно врахувати деяку спільність властивостей, можливо, наступність, знятість їх у комплексі предмета. Як врахувати? Очевидно, тільки через певну спільність змісту і, знову ж таки, через наступність утвердження принципів[12,13].

Тут предмет правознавства може бути поданий за аналогією з телескопом, де кожне подальше коліно висувається із попереднього і своєю підставою кріпиться в ньому, переймаючи (“знімаючи”) тим самим і водночас доповнюючи його властивості, удосконалюючи у цілому, якість. Але як і в прикладі із зрізом

дерева, метод у даній аналогії уявляється торцем телескопа, де коліна видні як концентричні кільця.

Отже, метод починається і зводиться в решті-решт до загального знаменника – всестороннього визначення предмета правознавства. Формула визначення, таким чином, повинна зайняти перше місце.

Література:

1. Кун Т. Структура научных революций : [научн.- популярн. изд]. Томас Кун; сост. В.Ю.Кузнецов ; [пер. с англ. И.З.Налетов]. – М. ООО «Изд – во АСТ», 2002. – 608с
2. Андреев И.П. Проблемы логики и методологии познания. /И.П. Андреев - М.: Наука - 1972.- 258с.
3. Чупин П.П. Философские основы методологии и логики научного познания. /П.П. Чупин - Свердловск.: Норма – 1975. - 188с.
4. Фон Вригт Г.Х. Логико-философские исследования. / Фон Вригт Г.Х. - М: Мысль, 1986 – 356с.
5. Аверьянов А.Н. Методология, мировоззрение и факторы повышения научной деятельности // Методологические проблемы современной науки. / А.Н.Аверьянов . - М.: Норма – 1979. - 302с.
6. Ракитов А.И. К вопросу по структуре исторического исследования. // Философские проблемы исторической науки. /А.И. Ракитов - М.: Статус, 1969 – 223с.
7. Пископель А.А.; Розин В.М. Методология и философия в современной интеллектуальной культуре. /А.А. Пископель ; В.М.Розин - М.: Юридическая литература, 1973 – 189с.
8. Канке В.А. Основные философские направления и концепции науки. Итоги XX столетия . /В.А. Канке - М.: Мысль, 2000. – 234с.
9. Самощенко И.С., Сырых В.М. К методологии советского правоведения. Советское государство и право. /И.С. Самощенко ,В.М. Сырых - М.: - 1973. № 6. – 31с.
10. Казимирчук В.П. Основы теории права: Учебное пособие. /В.П. Казимирчук – Харьков: Консум, 1998. – 174с.
11. Керимов Д.А. Философские основания политико-правовых исследований. Правоведение. /Д.А. Керимов - 1964. - № 4. – 15-28.
12. Аристотель. Метафизика. Соч. в 4 томах. Т.1.М.: Наука, 1976. – 296с. – 211с.
13. Хайдеггер М. Введение в правопонимание в сфере частного права. / М. Хайдеггер - М.: Наука 1998. – 276с.
14. Кельман М.С. Юридическая наука: проблемы методологии: / монография /М.С. Кельман. – Тернопіль : ТзОВ «Терно – граф», 2011. – 492 с.

CONSTRUCTIVE ROLE OF THE CONCEPT "APPROACH", "METHOD", "WAY" IN THE FIELD OF LEGAL KNOWLEDGE

Kelman Michailo

Formulation of the problem. Methodology belongs to the least developed branches of legal science, especially the general theory of law. This is precisely the reason for the need to analyze the concepts of "approach", "method", "method" and method in the domain of legal knowledge. Of course, they all mean something in human activity - practical or spiritual, physical or mental. In order to find out to what they describe, it is necessary in the most general terms to submit the structure of activity.

State of research. The question of method, methodological approach and method in law is perhaps one of the most important in its significance for legal theory and relevant legal practice. This is explained by the fact that, depending on the essence of the source methodological principles on which legal thinking is based, the type of legal culture, not only the scientific knowledge of law, but also its practical implementation in the realities of life is carried out. In this sense, finding an adequate answer to the question: can we talk about the unity of methods and the unity of methodological approaches, methods, or should classify such unity.

Statement of the main provisions. Intelligent revolutions are an integral part and prerequisite for the progress of mankind. However, unlike social and political changes that radically, sometimes with tragic consequences, change the lives of large groups of people, intellectual or, in the terminology of T. Kuhn's scientific revolution, affect changes in the views on society and nature, on methods of obtaining knowledge [1, c .67].

In our opinion, the main thing is that historically each new apparition such philosophizing does not eliminate the former, although limiting the right regulatory action, zasobovo and functionally, that is methodologically constructive specifying the format of its professional use.

In any case, before a true scientist who is trying to reach the top professional metodolohuvannya, there is a problem heavyweight business - not only to uncover the secrets of the research object, but also organize educational procedures in such a way that it (the object) was revealed in full in the form of his secretive existence, "spoke" with a scholar understandable to him in the language [5, c.153,6, c.18]. Actually, the concept of "approach", "method", "method" acquire strategic importance.

As noted, in the formulation of the problem, they all denote something in human activity - practical or spiritual, physical or mental. In order to find out to themselves what they are describing, it is necessary in the most general terms to apply the structure of activity, for example, on the example of labor. It is a conscious, purposeful activity and, therefore, requires a priority subject rights to any requirement that the product and must meet labor. The product appears here as the realized purpose of the activity. In this form, the purpose is nothing more than a change in the quality or the changed form of the object (material) of activity (labor). From here, obviously, emphasize M. Lapanov, V. Komissarov, the activity should be regarded as a movement that turns the subject into a product. You can also see it as self-movement of the subject, because if it is not founded only his inherent tendencies (a real possibility) is transformed to the product, the transfiguration (change in shape of the object) is not true. However, given the variety of possibilities embedded in any subject, one can not see the activity of self-propagation only. Be sure to get up the question of the conditions by which "output" is based on the product, that this form and not any other of those potentially present in the subject. Thus, the subject who needs and sets the goal on the basis of it is a component or component of an activity that can not be removed from its composition without losing the right understanding of the activity as such.

Thus, the business covers a fundamental, inalienable part of the subject, object and purpose, is a movement that links them together.

All expressed is easy to highlight in figurative form. For example, there is a person, a naked person who is experiencing a natural need to dress. This need makes it the subject of motion, the essence of which is to find material suitable for clothing.

The external world, nature, if you take the "innocent" option, do not skimp on the offer: here are the leaves of the trees (remember Adam after the fall), but their bark, and grass, and animals, "dressed" in warm skins, and much more. A person must choose and, of course, chooses. For example, she chooses animal hides (the most perverse but popular choice). The animal thus becomes the object of human effort. The purpose, of course, is the skin. However, it is obvious that it is impossible to achieve the goal without reaching the animal's hands. And in order for a dream to come true, it turns out to be necessary, at least, two conditions. Firstly, you need to know what it is for the animal where it lives, which has vulnerable features in it, where it is torn with a sharp stick, so as not to spoil the skin. Secondly, based on the knowledge of the animal, it is necessary to organize their own physical efforts so that the skins actually went over the "appointment" [7,8,9].

Despite the widespread use of the "concept approach" in jurisprudence, there is no specific definition of its content and the scope of application in view of this, it is proposed to determine the approach as a comprehensive algorithm for comprehension of reality arising as a result of a combination of fundamental ideas and certain methods, that is, as a specific unity of ideological, theoretical and methodological knowledge in which the main is the order of the combination of theory and method determined by the subject of knowledge. The cognitive value of the "approach" is explained by the fact that, within its content: a) "reflects" the empirical basis of science; b) the variety of existing methods, research methods; c) the initial philosophical and ideological principles that ensure the integrity of the approach are determined.

It will be sufficiently correct if we associate the term "approach" with the subject, with his condition (need, interest) and the appropriate choice (but not with the subject itself). Then the approach is the focus of human activity, determined by the subject (equally need or purpose) [2,3,4.].

Those who think a little about the situation, as described in general, and given in figurative form, will easily understand that an approach is not a guarantee of success: after all, there are many approaches, but most importantly - to achieve the goal. Here and then the role of knowledge, so to speak, is manifested in the identification of the subject (in the approach). Such knowledge can not be complete: you can not know everything about everything. But knowledge must be sufficient to, firstly, relate the object to the necessary, that is to find the possibility of the mentioned transformation, and secondly, to provide the right direction for further search. And here it is necessary to know that this animal has a skin. It is necessary to know, besides everything, that it is a bear (and he is a carnivore, fierce, omnidirectional, very strong) and that he, suppose, loves raspberries. Having waited for the bear in the marigold, you can follow him and deepen the knowledge of his character, habits, tastes, strengths and weaknesses. Of course, based on this, the initial knowledge can not immediately build a hunting plan. Obviously, such knowledge is absolutely needed to eventually create a plan for successful hunting. Knowledge of such content will be called "method" and, accordingly, associate it with the subject of activity. So the method is a certain amount of initial (general, not specified) knowledge of the subject, which is so well-ordered, that this object is reflected in it, and besides, this knowledge sets the way for deepening and refinement of knowledge about it. In other words, it is a system of principles that reflects the essence and specificity of an object and sets the direction of its further research.

Everything else, apparently, belongs to the method. Who, where and when to find out which tool to apply, how to return it - all this is determined primarily by the purpose, provided by the quality, or the form of the product. Essentially a way - is the organization of practice, which leads to a real achievement of the goal. The approach, method, figuratively speaking, is the grandfather and father of the method. The son, of course, inherits both the grandfather and his father's features, but he is still the other: he is not frozen, he does not dry his head - he dresses in the skin.

Consequently, based on the above considerations and illustrations, the definition of the method is formed. He is a system of knowledge, namely, the principles, that is, the knowledge of invariant in terms of scientific knowledge and the field of knowledge in general, reflecting the most general essential features of the subject and integrate in accordance with its specifics the decisive development of this area of knowledge. In this case, the law of integration is given in the form of a logically verified concise definition of the object, and then follows its development according to the principle of ascent from abstract to concrete [10, c.23].

Show that we must understand the method in general and describe the method of this science - related, but not equal to the degree of difficulty of the problem. The first one is solved much easier than a friend.

After all, in the first place, we mainly formulate requirements for the construction of valid, working in science methods, which are inseparably linked with fragments of a diverse subject area of science in general. Therefore, the construction of the method, for example, the general theoretical jurisprudence involves knowledge of the essence and features of its subject, the ability to outline its logical "contour", to distinguish from a series of others (from the subject domain of sciences), as well as the obligation to determine each boundary of this contour in some - though quite comprehensible - a list of general provisions. In other words, the formation of the method can not coincide with the available amount of knowledge about the subject at our disposal, with any single principle, or even with a set of principles. After all, the set of principles - it, figuratively speaking, only a palette of the artist. Her paints must be transferred to the canvas so that a recognizable essay of nature (subject) is published. On the palette of colors are disordered - these are just color spots that are similar to oneself; on canvas paints - these are strokes and slippers that make up the figure, similar, for example, to the person's face. In this case, of course, in the case with the method analogy does not go further sketch, does not assume the completed portrait, because the latter, along with contours, reflects many more characteristic features of nature in their unique combination. The completed picture should give the whole system of knowledge in this scientific field, although, of course, such "perfection" is conditional, since in the knowledge of any subject is inexhaustible. "Perfection" here, apparently, is determined pragmatically: the application of the theory or its derivatives to the practical-technical or spiritual-practical segments of public life [11, c.34].

Conscious that the method is built in accordance with the properties of the subject, that it should reflect some combination of its general and distinctive features, the scientist is forced to solve the question and how to teach the system of principles. In fact, this is a complex issue. Like a writer, prose writer or poet, the theorist uses only the "palette" of natural language, besides being devoid of "colors", capable of adequately expressing his emotions, motives, intuitive images. And yet, he can illustrate his thoughts with the help of drawing, schematics. However, the scheme -

not a portrait, therefore, it is rarely present similarity to the "character". Therefore, the main task of the jurisprudence in describing the method remains to streamline the principles of their proper continuity. One of the important points of this task is the choice of the initial, fundamental foundation. This choice can not be arbitrary. It is influenced by some factors, related both to the properties of the subject (philosophy), and to the general laws of the process of scientific knowledge. On this occasion, let us make some points.

The first one will touch upon the phasing (or interruption) of our knowledge system development. This is allowed to be interpreted in such a way that the system of scientific knowledge created by this time, besides those subsystems, which are presented by separate natural sciences, humanities, social sciences, also covers subsystems in each of the separate sciences. And this is not only the sections that have been worked out, subjects (in the theory of law, for example, ontological or axiological, etc.), but also the states, limited by the quality, depth of knowledge at one or another temporal, historical level. Just as age and some other peculiarities of tree development are present in the form of annual rings on the slit of the trunk, the "trunk" of any field of knowledge on the "cut" also shows a "spatial", a static picture of dynamics, and an increase in knowledge. Here, too, is their "annual rings", the cycles, although more blurred and contouringly fuzzy. The method, including philosophical, is appropriate to compare with a similar "cycle". The image of the cycle, the circle in connection with the definition of initial support in the construction of the method "softly but urgently" requires that the continuity of the foundations, initiated by some definite reflection, "closed" at the same or very close in scope and content of reasoning. And the philosophical method, in this way, is like a "snake that bites itself by the tail".

The second It is traditionally believed that the subject of science is what it studies in a particular object. This understanding is not flawless. Therefore, the position is based on which the question of the value of the said concept is solved in accordance with the social value of the phenomenon, which is defined as the object of science. The subject of any science, as already mentioned, is inexhaustible in its properties and attitudes, that is, at least complex. The complex nature of the subject must be reflected in the method, and then in the subsequent "cycles" of knowledge. Therefore, the complexity of the subject requires comprehensive, concreteness in knowledge about it. At the same time knowledge about different sides, connections, properties must differ naturally and logically. In other words, they must have some - not necessarily all - content, one that does not "intersect" with another, is variable. In formal logic, this requirement is as rigidly expressed in the rules of the distribution of the concept. Let's see why.

Third The subject of law is a complex, but at the same time a holistic complex, an ensemble. All the lines of the interaction of being and consciousness are linked together by unknown to us yet, but quite a real sign-base. So, when constructing the method, it is necessary to take into account some commonality of properties, perhaps continuity, taking them in the complex of the object. How to take into account Obviously, only the belly of a certain community of content and, again, through the continuity of the adoption of principles [12,13].

Here the subject of jurisprudence can be filed by analogy with the telescope, where each further knee is pushed from the previous one and its foundation is fixed in it, taking over ("removing") thereby and at the same time completing its properties,

improving overall quality. But as in the example with a cut of a tree, the method in this analogy is available at the end of the telescope, where the knees are visible as concentric rings.

Consequently, the method begins and is reduced in the end to the general denominator - a comprehensive definition of the subject of jurisprudence. The definition formula, thus, should take first place.

References:

1. Kun T. Struktura nauchnikh revoliutsyi :[nauchn.- populiarn. yzd].Tomas Kun; sost. V.Iu.Kuznetsov ;[per. s anhl. Y.Z.Naletov]. – M. OOO»Yzd – vo AST», 2002. – 608s
2. Andreev Y.P. Problemi lohyky y metodolohyy poznanyia./Y.P. Andreev - M.: Nauka - 1972.- 258s.
3. Chupyn P.P. Fylosofskye osnovi metodolohyy y lohyky nauchnoho poznanyia./P.P. Chupyn - Sverdlovsk.: Norma – 1975. - 188s.
4. Fon Vryht H.Kh. Lohyko-fylosofskye yssledovanyia. / Fon Vryht H.Kh. - M: Misl, 1986 – 356s.
5. Averianov A.N. Metodolohyia, myrovozzrenye y faktori povisheniya nauchnoi deiatelnosti // Metodolohycheskiye problemi sovremennoi nauky. / A.N.Averianov . - M.: Norma – 1979. - 302s.
6. Rakytov A.Y. K voprosu po strukture ystorycheskoho yssledovanyia. // Fylosofskye problemi ystorycheskoi nauky. /A.Y. Rakytov - M.: Status, 1969 – 223s.
7. Pyskoppel A.A.; Rozyn V.M. Metodolohyia y fylosofyia v sovremennoi yntelektualnoi kulture. /A.A. Pyskoppel ; V.M.Rozyn - M.: Yurydycheskaia lyteratura, 1973 – 189s.
8. Kanke V.A. Osnovnie fylosofskye napravleniia y kontseptsyy nauky. Ytohy KhKh stoletyia . /V.A. Kanke - M.: Misl, 2000. – 234s.
9. Samoshchenko Y.S., Sirikh V.M. K metodolohyy sovetskoho pravovedeniya. Sovetskoe hosudarstvo y pravo. /Y.S. Samoshchenko ,V.M. Sirikh - M.: - 1973. № 6. – 31s.
10. Kazymyrchuk V.P. Osnovi teoryy prava: Uchebnoe posobyie. /V.P. Kazymyrchuk – Kharkov: Konsum, 1998. – 174s.
11. Kerymov D.A. Fylosofskye osnovaniia polytyko-pravovikh yssledovanyi. Pravovedeniye. /D.A. Kerymov - 1964. - № 4. – 15-28.
12. Arystotel. Metafyzyka.Soch. v 4 tomakh. T.I.M.: Nauka, 1976. – 296s.
13. Khaidehher M. Vvedeniye v pravovedeniye v sfere chastnoho prava. / M. Khaidehher - M.: Nauka 1998. – 276s.
- 14 . Kelman M.S. Yurydychna nauka: problemy metodolohii:/ monohrafiia /M.S. Kelman. – Ternopil : TzOV «Terno – hraf», 2011. – 492 s.